

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

Бул. „Цариградско шосе“ № 66
1784 София, България
E-mail: office@meteo.bg

Тел.: +359 (2) 4624500
Факс: +359 (2) 988 03 80, 988 44 94
<http://www.meteo.bg>

До българската общественост, медиите, академичната общност До Министъра на образованието и науката

Във връзка с публикуваното становище на Общото събрание на БАН (ОС на БАН) в медиите и въпросите, които повдига се налага да дадем ясен отговор, защо ръководните органи на БАН продължават да се занимават с дейността на НИМХ и защо са срещу проекта на Закон за НИМХ.

Защото проектът на закон за НИМХ е това, което законът за БАН не е. Защото БАН по своята същност е неправителствена организация, която се занимава с каквото тя реши, управлява се както тя реши, но същевременно получава повече от 100 милиона лева публични средства. НИМХ също е научна организация, по смисъла на Закона за насърчаване на научните изследвания и Закона за развитието на академичния състав и също има научна автономия, но ще има и ясно разписани задължения по закон, които трябва да изпълнява. В допълнение, Правителството на страната, чрез министъра на образованието и науката, може да възлага и НИМХ е длъжен да изпълнява всякакви обществено значими задачи от неговата компетентност.

За разлика от БАН, НИМХ не се нуждае от рентниерство – напротив, иска сигурност за използването по предназначение на предоставените от държавата имоти. Това е причината те да бъдат обявени за публична държавна собственост, включително и тези, закупени със собствени средства на института. Това е другото, от което БАН много се страхува – въпросът с имотите предоставени му от Държавата. Проблемът идва от неясните текстове в закона за БАН. Какво в действителност е БАН? Институтите, Събранието на академиците и член кореспондентите или БАН-администрация? Опасен въпрос и отговорът му ще е на кого в действителност са предоставени имотите от Народното събрание. За всеки

извън БАН логичният отговор е, че те са предоставени на институтите на БАН, за да извършват дейността си. Всичко останало е обществено неоправдано и неприемливо. Ако например, 10 института поискат да излязат от БАН и ръководните ѝ органи не благоволят да им предоставят сгради, лаборатории и оборудване? Държавата отново ли ще трябва с публични средства да ги създаде, докато БАН-администрация ще отдава съществуващите под наем или ще ги продаде и ще прибере парите?

От 1 януари 2019 г. НИМХ беше спешно изваден от БАН, за да бъде спасен. Поради това сега действащата нормативна уредба не му позволява да разгърне напълно капацитета си. Въпреки всичко нещата са несравними с времето, когато НИМХ беше в структурата на БАН. В основата е наличието на отговорно държавно ръководство и ясни правила. Осигурени бяха минималните средства за научната и оперативната дейност. Вече можем да правим два аерологични сондажа на денонощие за страната. Започна автоматизация на метеорологичната мрежа. Подобриха се условията за труд. Спря безсмисленото писане на априори неизпълними концепции и стратегии. Осигурени бяха средства за увеличение на заплатите. Беше подготвен проектът на закон за НИМХ и работещите в института добиха увереност за настоящето и видяха перспектива за работата си. В резултат на това при нас се върнаха колеги, напуснали заради безпътицата в БАН. Назначени са 21 нови, млади колеги. За първи път от 30 години новоназначените са повече от пенсиониралите се.

Развитие има и в научната дейност. През 2019 г. учените от НИМХ спечелиха 3 международно финансирани проекта и 37 с национално финансиране. Двама млади колеги защитиха дисертациите си, тече процедура по избор на професор. Възраждаме научното си списание с 69 годишна история.

Това са фактите и ръководните органи на БАН ги знаят. Разбираемо тези факти ги ужасяват и те впрегнаха цялата си манипулативна машина, за да провалят възхода на НИМХ.

Становището на ОС на БАН е основано на неверни и голословни твърдения:

- 1. Създаването на НИМХ като автономна научна организация към изпълнителната власт било прецедент.**

Не е прецедент. Според Закона за селскостопанска академия: „Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 22 от 2018 г.) Селскостопанската академия е национална автономна бюджетна организация към министъра на земеделието, храните и горите за научни изследвания, за научно-приложна, иновативна и образователна дейност в областта на земеделието и храните.“

2. НИМХ не е научна организация, защото към момента само двама учени, според тях, са се регистрирали в регистъра на НАЦИД, тъй като само те покриват минималните национални изисквания по ЗРАСРБ.

Едното няма нищо общо с другото. Не всички учени, които покриват минималните национални изисквания са се регистрирали в регистъра на НАЦИД. Регистрирането изисква доста свободно време, а учените в НИМХ нямат такова. В сродни научни среди в университетите нямат дори и един учен, регистриран в НАЦИД. Това, по логиката на ОС на БАН, означава, че и там няма учени?

3. Проблемни били акредитациите за обучение на докторанти, участието в международни и специфични научни проекти, финансирани от национални, европейски и международни програми.

Въпросът с акредитациите на НИМХ не е от компетентността на БАН. НИМХ не само има действаща акредитация по докторски програми, но от юли 2019 г. е в процедура за нова програмна акредитация на докторска програма „Метеорология“.

От друга страна БАН създаде и финансира с публични средства дублираща НИМХ структура, наречена Институт по изследване на климата, атмосферата и водите (ИИКАВ-БАН). Тази структура е създадена в пълно противоречие с Устава и Правилата на БАН, тъй като нито към момента на създаването си, нито сега, една година по-късно, има орган за научно управление – научен съвет. И няма как да има, тъй като общата му численост за 2019 г. е по-малка от минимално допустимата в БАН численост на научен съвет (15 хабилитирани учени). За да може да реши този проблем, ОС на БАН вероятно ще промени за пореден път Устава на БАН, за да разреши учени от други институти да се назначават на втори трудов договор в ИИКАВ-БАН и да се считат за вътрешни членове на научния съвет. В сайта на този „институт“ са представени „Договори и проекти през последните 5 години (2014-2018 г.)“. Напомняме само, че тази структура е създадена през м. декември 2018 г. Представените проекти са спечелени и изпълнени в НИМХ. Няма нито един проект с външно за БАН финансиране,

спечелен от ИИКАВ-БАН през 2019 г. Но според ръководните органи на БАН, ИИКАВ-БАН е истински научен институт.

4. НИМХ иска да взема, а отказва да предоставя безплатно данни.

ОС на БАН е много загрижено за достъпа до „данните на НИМХ“ и волно си интерпретира текстове от проекта на закон за НИМХ. А нещата са пределно ясни – в богатите държави не се дублират нещата. Ресурсите се споделят между организациите, финансирани с публични средства.

Например, трябва ли в България, където в държавни структури има 8 метеорологични радиолокатора, всеки с 300 км радиус на действие, и НИМХ да иска Държавата да му закупи други 6 броя (всеки струва около 2 млн. лева), за да си върши работата или трябва да се използват данните от съществуващите? НИМХ, поради това, че се финансира с публични средства е задължен да обслужва безплатно с всички необходими продукти органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власти. Обслужва обществото безплатно, в реално време, като на сайта си публикува прогнози, данни от измервания и предупреждения. Изпраща данни до световните метеорологични центрове, които също са достъпни за всички. Само специфични услуги, които се изпълняват по поръчка на търговски дружества, частни лица и организации се заплащат, за да бъдат покрити разходите по тях.

По отношение на архива с данните от измерванията – архивът на НИМХ е достъпен за всеки, както всички архиви в страната. За това си има нарочен Закон за архивите. Само че в повечето случаи не се искат първични данни, а резултати от непубликувани научни разработки. Няма практика в научните среди да се предоставят непубликувани резултати на конкурентни научни колективи. С тях се отчитат проекти, финансирани от различни източници. Това е много добре известно на ръководните органи на БАН и както самите те казват, това е практика от много години. Защо, ако не е правилна не я прекратиха, когато НИМХ беше в БАН? А каква е връзката на това искане с проекти на БАН, които се изпълняват с публични средства и които отдавна са изпълнени и отчетени от НИМХ, резултатите са използвани от Държавата и които без разработките на НИМХ не могат да се изпълнят в БАН?

Според нас, искането БАН да бъде включена като основна заинтересована страна по Закона за НИМХ, чрез Становището на ОС на БАН, няма за цел да

подобри проекта на Закон за НИМХ. Напротив, по изброените по горе причини, това цели да се запази статуквото в българската наука и мантрата, че единственият правилен модел е този на БАН и че не може да съществува научна организация извън БАН. Изключително притеснени са, че и други институти на БАН могат да поемат пътя на НИМХ, затова ще впрегнат всички сили и средства да попречат на развитието ни.

Ние в НИМХ правим много ясно разграничаване между ръководните органи на БАН и нашите колеги в БАН, с които сме работили, работим в момента и ще продължаваме да работим по общи научни проблеми. Били сме в БАН достатъчно дълго време, за да знаем как стоят в действителност нещата и ги разбираме.

Прието на съвместно заседание на общото събрание на работниците и служителите, общото събрание на учените, научния съвет и съвета на директорите на НИМХ, проведено на 29.11.2019 г.

За пълномощниците
на работниците и служителите

ас. Кръстина Малчева

Председател на Научния съвет
на НИМХ

проф. дн Димитър Сираков

Председател на общото
събрание на учените на НИМХ

гл.ас. д-р Анастасия Стойчева

Председател на съвета на
Директорите на НИМХ

проф. д-р Христомир Брънзов